

Het monumentale van de Godelindebuurt

Gesprek met Charles Robert en Peter Willard

Ben Koning

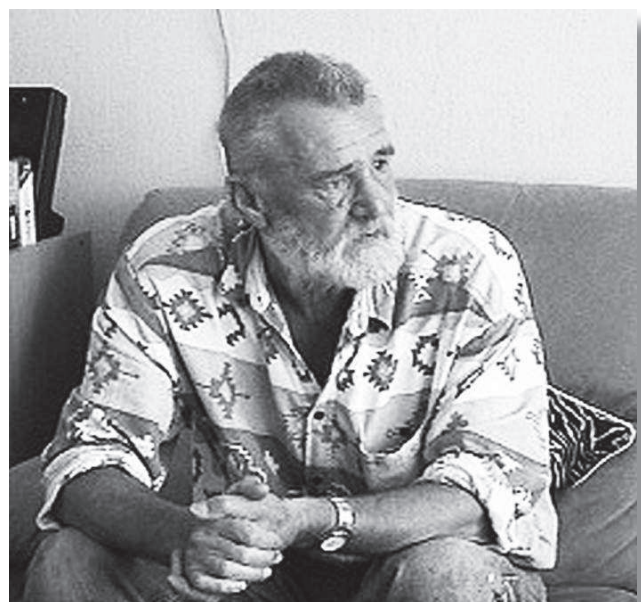
De Godelindebuurt is een van oudste Bussumse buurten waar speciaal voor de arbeidende bevolking werd gebouwd. In gemeentelijke termen wordt de Godelindebuurt begrensd door de Huizerweg, de Lothariuslaan, de Ceintuurbaan en de H.A.Lorentzweg. In dit verhaal hebben we het in het bijzonder over het noordelijke gedeelte van de buurt, 'boven' de H. Kamerlingh Onnesweg op de plattegrond, het zogenaamde Rode Dorp. Die naam ontleent ze aan de rode dakpannen. Ook wordt gesproken over de Bolsjewiek, waarschijnlijk doordat het eerste complex arbeiderswoningen werd gerealiseerd door de 'rooie' Algemene Arbeiders Bouwvereniging (AAB) Bussum.

De Historische Kring is op bezoek in het huis van Charles Robert in de Godelindedwarsstraat, waar ook aanwezig is Peter Willard. In een gesprek met hen gaan we terug in de geschiedenis van de buurt en proberen we via hun herinnering het monumentale van de buurt te achterhalen. Charles woont 23 jaar in deze buurt en Peter al 36 jaar. Beiden zijn ze jarenlang bijzonder actief geweest, en in wat mindere mate nog steeds actief, in het buurtleven, met name in het bestuur en bij activiteiten van de wijkvereniging. Als waardering voor de inzet van Peter is de buurt nu zelfs een 'Peter Willardplein' rijk. Aan het ontstaan van de buurt hebben beide heren geen herinneringen, maar we kijken toch eerst even terug naar de oorsprong van de buurt en van de naam die daaraan werd gegeven.

Oorsprong Godelinde

In eerste instantie zou je bij Godelinde denken aan een oud Germaans ritueel rond een 'heilige lindeboom'. Maar zo ver gaat het niet terug, de naam van de Godelindebuurt is ontleend aan een abdis van de abdij (vrouwenstift) in Elten (tussen Arnhem en Kleef) in het grensgebied van Nederland en Duitsland. In 968 werd het Gooiland door Graaf Wichman II aan die abdij geschonken. De latere abdis Godela verkocht in 13e eeuw het gebied aan Graaf Floris V. De naam Godela werd verbasterd tot Gudela en ook tot Godelinde, zo zijn de Godelindebuurt en de Godelinestraten naar haar vernoemd, evenals trouwens de Gudelalaan in het Spiegel.

Peter Willard

Charles Robert

Het grondgebied van de Godelindebuurt kwam in 1902 door grondruil bij de gemeente Bussum. In die tijd ontstonden voor het huisvesten van de arbeidende bevolking de eerste woningbouwverenigingen, die geënt op uit Engeland overgewaaid ideeën voor tuindorpen, aan de slag gingen. De eerste bouwvereniging die aan de slag ging was de AAB, opgericht in 1912. In de Godelindebuurt werd door architect K.P.C. de Bazel het AAB-complex ontworpen.¹ Daaromheen is in de jaren daarna ook door andere bouwverenigingen en door de gemeente verdere sociale woningbouw gerealiseerd. De AAB is inmiddels opgegaan in de Alliantie en de gemeentewoningen behoren nu tot het bezit van corporatie Dudok.

Slopen of renoveren

De eerste woningen in de buurt staan er over het algemeen dus al zo'n negentig jaar. Er is, zoals de heren Robert en Willard volmondig beamen, de afgelopen decennia heel wat stof opgewaaid over kwesties als slopen en nieuwbouw of renoveren van de woningen. Hoewel er in sommige tijden door de eigenaren/corporaties driftig met sloop en herbouwplannen werd gestrooid, hebben de voor behoud van de oorspronkelijke woningen actievoerende bewoners deze strijd goedgevoerd. Er is in al die jaren natuurlijk het nodige aan de woningen verspijkerd en aangebouwd. Het tuindorp-idee beoogde een bepaalde woonstijl tot stand te brengen, onder meer scheiding van keuken en woonkamer, toilet buiten de deur en een (moes-)tuintje achter de woning. Even afgezien van min of meer adequate onderhoudsactiviteiten gingen door de jaren heen de woningen toch steeds minder voldoen aan toenemende eisen van modern woongenot. In de jaren negentig van de vorige eeuw ondergingen de AAB-woningen een ingrijpende renovatie. Thans is corporatie Dudok in een tienjarenplan bezig haar woningen op te knappen en aan de eisen van de tijd aan te passen. Daarbij wordt het aanzicht van de woningen teruggebracht naar de oorspronkelijke architectuur van de Bazel.

Charles Robert woont sinds kort in zo'n gerenoveerde De Bazel-woning. Hij woonde eerst aan de overkant van dezelfde straat, in een huis dat er nu tamelijk uitgekleeft bij staat. Charles kon in een keer oversteken en is dik tevreden met zijn nieuwe huisvesting. En wat ook belangrijk is, ook is hij tevreden met toch nog steeds bescheiden huursom. Peter Willard heeft in de loop der jaren zijn woning zelf opknapt. Hij kan dus rustig en voor een nog schappelijker huur blijven zitten waar hij zit.

Toekomstig monument

Over het wel en wee van de buurt in de huidige tijd zijn beide heren soms wat somber. Voor de activiteiten van de buurtvereniging zijn steeds minder mensen bereid daar hun vrije tijd in te steken. Men wil zich niet meer binden aan vaste klussen. En wat hen ook opvalt is dat, in tegenstelling tot vroeger: de fietsen op slot moeten, de achterdeuren ook niet zo maar open kunnen blijven, de middenstand is verdwenen en deels verhuisd naar de winkelcentra aan de Huizerweg en de H. Kamerlingh Onnesweg. Zo te zien gaat de buurt dus aardig met de huidige tijd mee, maar beter ...?

Robert en Willard hebben van harte meegeknokt voor behoud van de buurt, voor goed onderhoud aan en voor renovatie van de woningen. Voor hen en voor vele andere bewoners van de Godelindebuurt is het een prima woongebied. Hoewel de buurt (nog) niet is bijgeschreven op de gemeentelijke lijst van beschermd dorpsgezicht, zijn Charles en Peter van mening dat de buurt best tot een architectonisch monument van adequate huisvesting van de arbeidende bevolking mag worden bestempeld.

¹ Meer hierover in het artikel *Het ontstaan van de Godelindebuurt* van Hans Jonker